

KAINA:

Metams 4 rb., pusme-
čiui 2 rb. 10 kap., 3
mėnesiams 1 rb. 10 kp.
1 mėnesiui 35 kap.

Skyrium numeris 5 kop.

BALSAS.

Rugsėjo 20 d. 1915 m.

SKELBIMAI:

Petito eilėlė (4 skiltys)
prieš tekstą 60 kap.,
po teksto 30 kap.,
Darbo ieškantiems:
eilėlė 10 kap.

Redakcijos ir Administracijos adresas: PETRAPILIS, Baskov per. № 29, b. 10. (Znamenskų g. kampas). Tel. 652-02.

Redakcijos sekretorius L. Noreika priima kasdien, be sekmadienių, nuo 12—2 val. dieną.

Lietuvių Balsas.

Šiuo sunkiu laiku Lietuvių Balsas beliko tik vienas lietuvių laikraštis greta „Rygos Garso“. Tad Lietuvių Balsas rūpinsis, kiek galėdamas, visais Lietuvos ir lietuvių reikalais, ypač pabėgėlių, išblaškytų po plačią Rusiją. Jis padės susižinoti pabėgėliams su kiti, esant reikalui, duos teisės ir visokių kitokių patarimų ir tt. Jis bus ryšis tarp giminių ir pažįstamų, patekusių į įvairias vietas. Kviečiame visus platinti Lietuvių Balsą tarp lietuvių, kad nieks neliktų be lietuvių spaudos žodžio.

Lietuvių Balsas eina kas savaitė. Jo kaina: metams 4 rb. pusmečiui 2 rb. 10 kap., 3 mėnesiams 1 rb. 10 kap. 1 mėnesiui 35 kap. Skyrium numeris 5 kap.

Pabėgėlių rašomasis ir žinių teikiamasis Biuras

prie Centralinio Lietuvių Komiteto del karo nukentėjusiems šelpti
pradėjo darbuoties nuo rugp. 25 d.

Biuras rašo visus lietuvių, išsiblaškiusius po Rusiją, renka žinias apie jų padėjimą, padeda susieškoti kiti kitą giminių, pažįstamų ir kaimynams; teikia visokių pabėgėliams reikalingų žinių ir duoda žodžių ir raštų teisės ir kitokių patarimų.

Biuro adresas: Petrograd, Baskov per. 29, b. 10; tel. 652—02.

Tramvajai vaikščioja šie: №№ 4, 6, 16, 17.

Biuro vedėjas advok. Kazys Šalkauskis.

Petrapilis, rugsėjo 20 d.

Užėjus kokiai didelei nelaimei, pa-
prastai kasdieninio gyvenimo mažmo-
žiai užsimiršta. Žmonės, kurie pirma
tarp savęs nesutikdavo, meta barnius
ir neapykantą, o prakildesnieji tiesia
pagalbos ranką buvusiems savo prie-
šininkams. Gė ne be reikalo sakoma,
kad bendri vargai jungia žmones.

Taigi, prasidėjus dabartiniam ka-
rui, mes laukėm, kad lenkų santykiai
su mumis pagerės. Daug, labai daug
kruvinių — kartais pilna žodžio reikš-
me — nuoskaudų padarė mums len-
kai, bet mes, lietuviai, ruošėmės jas
užmiršti. Mes tiek norėjom būti nuo-
laidūs, jog nereikalavom už jas atly-
ginimo. Mes tik laukėm nuo lenkų,
kad jie liautųsi mus skaudę ir san-
tykiuose su mumis išsižadėtų savo
priemonių, kuriuos ligšiol vartodavo.
Kada jiems sužibo skaitesinės ateities
viltis, mes ne kiek jiems nepavydė-
jom, net džiaugėmės kartu su jais.
Tarėm, kad iškilnioje jų istorijos va-
landoje jie patys bus iškiltus ar bent
padarys tą žingsnį, kurį paprastas
žmogelis daro į savo kaimyną, kuriam
jis yra nusikaltęs. Mes jau norėjom
manyti, kad daugumu pikto, kurį mes
iškentėm nuo lenkų, kalta ne tiek jų
bloga valia, kiek nesveikos vidurinės
politikos sąlygos. Būdami patys pri-
spausti galingesnių, ką kita jie galėjo
išmokyti, kad ne spauti silpnesniu-
sius. Žodžiu sakant, mes tikėjome,
kad nuo šios sunkių kančių valan-
dos prasidės ramus mūsų sugyveni-
mas su lenkais. Tikėjome ir apsyv-

lėm. Lenkai ne kiek nepamiršo senų-
jų spaudimo priemonių; anaiptol, ra-
do dar progos naujai mus skausti.
Iškim faktus.

2 numeryj mes įdėjome korespon-
denciją iš Vilniaus, kurioje aprašo-
mas tenykštis gyvenimas, rusų val-
džiai pasitraukus. Palikdama miestą
vyresnybė turi įduoti visas įstaigas
jo valdybai, kuri turi atiduoti miestą
priešininkui. Lig jam ateinant, šeimi-
ninkauja mieste jo valdyba. Vilniuje,
prieš paimsiant jį vokiečiams, viskas
pateko lenkų rankosna, nes miesto
valdyboj jų daugumėnė. Kaip jie ten
šeimininkauja? Anot korespondento,
jie labiausiai rūpinasi „reprezentuoti
Vilnių, kaip grynai lenkišką miestą.
Kokiu būdu? Nevisa, ką žinome, ga-
lėjome įdėti laikraštini. Išspauzdinome
tik du nekalčiausiu pavyzdžiu. Pri-
menam juos. Lenkai „glaudžia dabar
pabėgėlius daugiausia iš Vilniaus apy-
linkės (nemokančius lietuviškai). Lie-
tuviams, kurie buvo pas juos seniau,
sako — jūs esat pasilsėję, užleiskite
vietą naujai atbėgusiems — ir dau-
giau nebelaiko. Jie steigia vidurines
mokyklas. Lietuvių irgi panorėjo įsto-
ti josna. Iš jų reikalauja išmokyti len-
kų kalbos“. Štai kokie prakildesnių jų
darbai! Jie randa, kad lietuviui visai
nėr reikalo kasdien valgyti ir turėti
pastogę. Kai atsirado daugiausia tokių
pat nelaimingųjų pabėgėlių, jiems sa-
ko: Dabar galite badu mirti, nes jūs
pasilsėjot. Mes pilnai sutinkame, kad
reikia šelpti ir naujieji pabėgėliai.
Bet iš to neišeina, kad reikia pirmu-
tiniui varyti laukan. Jei ištekliaus nėr,
kad galima būtų visus sušelpiti kaip

reikiant, liekti vienas kelias — duoti
mažiaus visiems. Taip būtų elgęsi, be
abejo, ir Vilniaus lenkai, jeigu pabė-
gėliai nebūtų lietuviai.

Tokios pat augštos doros ir elgi-
mos jų su lietuviais mokiniais. Su-
prantamas būtų nepriėmimas moky-
klon del nemokėjimo pamokų kalbos.
Bet mokymas lenkų kalba Vilniuje
negalimas. Miestas turi aprūpinti mo-
kyklomis visus gyventojus, be skirtu-
mo tautos ir tikėjimo. Nereikia užmir-
šti, kad nelenkų Vilniuje daugiau, nei
lenkų. Jei tik lenkai tegali šeiminin-
kauti kaip tinkami, tai vien delto, jog
žydai buvo ligšiol suvaržyti. Ką len-
kai pasakytų, jeigu prie kitokios tvar-
kos žydai būtų užėmę jų vietą ir rei-
kalautų mokėti žydų kalbos iš kiek-
vieno, kas tik norėtų stoti mokyklon?
Tokios tvarkos, kaip dabar lenkai da-
ro, Vilnius niekad nebuvo matęs
net sunkiausiais savo gyvenimo lai-
kais.

Nuo vilniečių, matomai, nenori
atsilikti ir petrapiliečiai lenkai. Čia
jų reikalai susiduria su lietuvių veik-
vienoj tik Dvasinėje Akademijoje ir
apskritai bažnyčiose. Kalbėsime tuo
tarpu tik apie pirmąją. Nuo senai ten
buvo įvesta tokia tvarka, kad rektori-
aus vieta buvo teikiama lenkui, o
inspektoriaus — lietuviui. Ar ji ge-
ra, ar ne, vistiek. Gana to, kad taip
buvo.

Šiomet pavasarį Akademijos in-
spektorius, žinomas lietuvis kun. prof.
Bučys, atsisakė visai iš Akademijos.
Jo vieton pristatytas kandidatas len-
kas. Kandidato administratyvinių ga-
bumų mes nežinom ir pertat nega-
lim spręsti, ar gali kas iš Akade-
mijos lietuvių profesorų, arba už jos
sienų, lyginties su juo, ar ne. Bet
kartu jis turi užimti ir atsiliuosavu-
są katedrą. Drąsiai mes galime tvir-
tinti, kad šiuo atžvilgiu yra lietuvių
kur kas daugiau tinkamų. Taigi Aka-
demijos vyresnybei ne tiek, matyti,
rūpi, kad joje mokymas augštai sto-
vėtų, kiek kad auklėtiniai būtų lenkų
priežiūroje.

Pastebim dar porą faktų. Karui
prasidėjus, kaip žinoma, iš Kauno
buvo išsiųsti žymesnieji tenykščiai
lietuviai veikėjai. Jie buvo valdžios
akyse įtariamai, taigi ir įtarti. Vėliau,
kada Suvalkų žemė buvo vokiečių
užimta, daugelis kunigų buvo išvežti
Vokietijon ir nemaža parapijų liko be
jokio kunigo. Argi ne nuostabu, kad
su žmonėmis veik vienų politikos pa-
žiūrų kariaujančiųjų valstybių valdžia
vienodai elgiasi. Aišku, kad jie buvo
įtarti ir vienur, ir kitur. Kas bus juos
apskundęs, mes nežinom, nes pana-
šus skundai visada esti iš pasalų. Bet
iš kurios pusės galima laukti, nesun-
ku nurodyti. Reikia tik pastatyti se-
nasis Kasijaus klausimas „kam nau-
dinga“? ir atsakymas pats prašysis.
Be to, vokiečiai galėjo ištremti kuni-
gus vien už simpatijas Rusijai, o
mums žinoma, kas ne kartą prikai-
šiodavo lietuviams kunigams, kad jie
parsidavę rusų valdžiai.

Apie „obyvatelių“ komitetų darbus
Suvalkų pusėje nekalbam, nes apie
tai buvo rašyta jau savo metu „Vil-
tyje“.

Iš faktų aprašymo aišku, kuriuos
lenkus mes minim. Plačioji jų visuo-
menė turėtų sudrausti savuosius, jei
nenori, tylėjimu pataikodama, imti
atsakomybės už tai ant savęs. Bet
ligšiol ji to nedarė. Kasžin, ir ar pa-
darys?

Del lietuvių kalbos progra-
mos mūsų mokykloms.

Šią vasarą Vilniaus mokslo apy-
gardos išpauzdinta lietuvių kalbos
programa vidurinėms mokslo įstaigoms
(„Программа литовского
языка для средних уче-
бных заведений“).

Programa, kaip matyti iš tam ti-
kro jos įrašo, patvirtinta (dar kovo
mėn.) ir išrasta tinkama pačios žmo-
nių švietimo ministerijos, tariant—va-
dinamojo jos „Mokslo Komiteto“.

Programa išlaidyta dabar vidurinių
apygardos mokyklų valdyboms.

Bet naudoties ja šiais metais mūsų
kalbos mokytojai del karo meto ap-
linkybių, tur būt, niekur negaus.

Ši programa nieko bendra neturi
su tuo programos projektu, kurį buvo
išdirbęs vasaros atostogomis kelių
mūsų mokytojų būrelis (žr. „Vairas“,
№ 19). Čia viskas ir vėl eina seno-
vės takais: yra daug žodžių, daug pa-
sakyta nusakyta, bet—labai mažai vi-
sur turinio, kurio taip laukiame iš pro-
gramos savo kalbai. Mokytojas, eida-
mas ta programa kalbos kursą, turės
darbo mokykloje, jau beveik privers-
tinai, pirmiausia su „Mūsų Dirva“
(Vasiliausko ir Matulevičiaus), „Skai-
tymo knyga“ (Gabrio), „Trumpa lie-
tuvių kalbos gramatika“ (Damijonai-
čio), „Trumpa lietuvių rašlavos ap-
žvalga“ (Maironies) ir tt.—su „vado-
vėliais“, taip mažai teduodančiais kal-
bos reikalui rimtoje mokykloje. Čia
skaudžiausia mums, kad teikiamųjų
tvirtinamųjų vadovėlių ir kalba yra ne
gražiausia, ne visur taisyklinga, ir
kad patys tie vadovėliai savo turiniu
ir sudarymu neduoda nieko pamoko-
ma jaunųjų klausytojų auditorijai.
Tarp kitų vadovėlių parodyta ir Ryg.
Jono „Lietuvių kalbos sintaksė“ su
„Rašomosios kalbos dalykais“—du
vadovėlių, kuriuodu kaip tik, aiškiai
ir neaiškiai, kritikuoja kitų teikiamų
čia mokyklai vadovėlių kalbą. Progra-
moje niekur nepažymėta, kad moky-
tojui turi rūpėti mokykloje pirmiausia
kelti aiškstėn žmonių kalba—žmonių
kalbos dėsnių ir įstatymų, kad mo-
kykloje reikia skaityti ir nagrinėti su
mokiniais ypačiai tie darbai ir dar-
beliai, kurių kalba graži, lengva ir
visiškai sutinka su žmonių kalbos
dėsniais,—tie rašiniai, iš kurių žymu
rašytojo jei ne talentas, tai bent ta-
lentėlis. Rašytojams (įvairių rūšių
„poetams“), rašantiems dirbtine kalba,
be talento ir dažnai be mokslo, netu-
rėtų būti vietos rimtoje mokykloje.

Aštuntosios klasės mokiniai, einant
šita programa, turės darbo su XIX
amžiaus ir dar vėlesniais mūsų rašy-
tojais. Programoje pažymėta ar 40 to-
kių rašytojų! Tokios daugybės savo
rašytojų neskaito, žinoma, mokykloje

vienoje klasėje nei rusai, nei lenkai, nei vokiečiai. Kodel gi mums jie (40) turi kelti visi savo nosis mokykloje? Tarp tų rašytojų randame čia, žinoma, ir vysk. Valančauską, S. Daukantą, Žemaitę, Vyduną, bet juos savo daugumu — nustelbia visi kiti „garsingieji“ rašytojai, kurie su jais lygiai iškišti programoje: kun. Tatarė, kun. Miežinis (su savo žodynu ir gramatika), Pietaris, Margalis, Vaičaitis, Fromas, Gerutis, Jovaras, Atanazas... Jie gal ir geri, gal ir daug ką vienam kitam sako, bet — ne mokyklai, ne pačios kalbos reikalui mokykloje!

Mokykloje reikia skaityti tikrai patys įžymieji rašytojai... Bet kur čia žmogus iš tos daugybės „įžymių“ rašytojų išskirsi — pačius įžymiausius? sustatytus vienoje draugėje su visais kitais, labai nedaug tesakančiais jauniosios Lietuvos protui ir širdžiai? Tarp talentingųjų šių dienų rašytojų ypačiai daug duoda vilties, man rodosi, Šeinius. Bet jo šios programos rašytojų skaičiuje mes nematome! Šitas dalykas irgi sunku suprasti.

Programos gale pasakyta: „Si programa trumpinama arba pildoma, dešties kiek turi kalbos mokslo patys klausytojai ir kiek valandų skiriama lietuvių kalbos mokslui mokykloje“.

Kiek turi būti skiriama šiam reikalui valandų, — apie tą dalyką pačioje programoje nėra nė kalbos; joje nepasakyta, nei kiek turi mokėti pats mokytojas, nei kas sprendžia apie jo paties mokslą — kas ir kaip skiria tuos mokytojus mūsų mokyklai.

Tai gi šitoji programa, ir vėl sakau, daug kuo skiriasi nuo tos, kurią yra įteikę šių metų birželio mėnesyje mūsų atstovai švietimo ministerijai.

Mokytojas.

Korespondencijos.

Tula. Pabėgėliai ėmė spiesties Tuloje pirmose rugpjūčio mėnesio dienose. Aš atvažiavau su 216 lietuvių

rugpjūčio 11 d. Pabėgėlių šelpimo darbas dar tebesiorganizavo. Tiesa, jau buvo sutaisyta 15 komisijų autonominėmis teisėmis, bet darbas nėjo. Tik dėl to, kad „butų komisija“ nesuieškojo mums buto, išbuvome vagonuose 3 paras. Be to, buvo aiškus noras nustumti mus giliau į Rusiją. Tečiau mes padarėm savo: norėjom pasilikti Tuloje — ir pasilikome. Kad ir dideliu vargu, bet išgavome iš miesto galvos butų, kuriuose ir sutilpo atvažiavusieji žmonės. Šelpimo dalykas buvo taip. Budamas skrajajomame lietuvių būrio įgaliotinis, buvau pakviestas į vietinio Miestų Sąjungos Komiteto susirinkimą. Man išdavė pinigų butui įtaisyti ir dalyti pabėgėliams po 20 kap. žmogui. Taip tad lietuvių šelpimas buvo lengvai patekęs į lietuvių rankas, bet reikėjo daugiau žmonių. Kreipiausi į vietinius Tulos gyventojus lietuvius, bet be naudos. Vietiniams lietuviams atsisakius padėti, vienas negalėdamas visa apspėti, gavau prašyti rusų padėti. Jie noromis sutiko. Taip padarius, darbas ėmė eiti išvien. Vienus bendrabučius žūrėjų aš, kitus ponios rusės. Reikia pasakyti, kad tuliečiai — žmonės jautrus, gerai supranta pabėgėlių vargus. Jų jautrumas pasirodė kad ir tuo: su manim atvažiavo į Tulą 7 vaikais našlaičiais, pusnuogiais. Vietiniai rusai norėjo pasiimti juos į savo namus, bet aš nesutikau. Mano išmanymu, atiduoti mažą vaiką į visai jam svetimą atmosferą — blogiau, negu kenksminga.

Apskritai imant, Tulos pabėgėliams gyventi neblogo. Vyrų ir merginų tučiuojau gavau darbo fabrikoje. Seniukės ir moters, kurios negal užsidirbti, gauna pašalpos ir butą (butą gauna ir tie, kurie eina į darbą). Uždarbis nemažas. Yra vyrų, kurie per parą uždirba lig 3 rub. ir daugiau. Vienas keblumas Tuloje, kad butai labai brangūs ir tų pačių nėra.

Kad pabėgėliai nepalikų vienų, išvažiudamas įprašiau Venslau-

skienę (advokato žmoną), kad ji bent retkarčiais pavaikščiūtų po bendrabučius. Ji netik sutiko tai padaryti, bet pati apsiėmė būti vieno buto prižiūrėtoja. Ji davinė po 20 kap., ji maitins ir tvarkys juos.

Lietuviams daugiausia, matyti, nesmagu, kad kunigas lenkas ir bažnyčioje nėra jokių pamaldų lietuvių kalba. Aš pažadėjau, kad Lietuvių Komitetas duos jiems kunigą lietuvi.

Apskritai imant, pabėgėlių Tuloje bus apie 2.000, tarp jų lietuvių apie 600. Nėra abejonės, kad dabar tie skaitmens bus padidėję.

Lietuvių vaikams steigama mokykla. Tiesa, lenkai norėjo ją nusmelkti, užrašydami lietuvių vaikus lenkais. Kada pareikalavau patikrinti sąrašą, pasirodė kuriozas — lietuvių vaikų vos keliais mažiau, negu lenkų. Apskritai lietuvių su lenkais santykiai negerai. Bet tat nesvarbu. Užtenka vieno žmogaus jiems nuraminti.

P. L.

Zarasai. Lig liepos mėn. mes Zarasų gyventojai tik skaitėm apie karą, apie karo pabėgėlius ir jų gyvenimą, nesitikėdami, kad ir mums patiems teks pamatyti ir karo baisybės ir bėgti nuo jų. Jau liepos mėnesyje, ypač jo pabaigoje, matydami virtinių virtines žmonių, bėgančių ir Panevėžio ir Šiaulių apskrity, ėmėm nerimauti. Bet mes niekas nė nemanėm, kad išbėgsime, lig nesulaukę vokiečių. Atsitiko kitaip. Vokiečių Zarasuose dar nebuvo, įvargęs žmogus dar galėjai miegoti: armatų šaudymas neprikels, bet vis delto iš 5—6 tukstančių miesto gyventojų šiandien bepalko apie 100, daug — 200 žmonių. Išbėgiojo — vieni toliau, kiti, neturtėliai, miškelin, 2 varstu nuo Zarasų, veždamies su savim, ką galėdami, bet daug daugiau palikdami. Išbėgdami žmonės nepasirūpino nė savo namų stipriai užrakinti, užkalti. Šiandien beveik visi, palikti be priežiūros namai kitų išžiūrėti. Išžiūrėti net tokie, kurių buvo pasilikęs vienas kitas žmogus saugo-

ti, kaip, sakysim, d-ro Bukonto namai, klebonija ir dauguma krautuvų.

Vargu vokiečiai ateis į Zarasus, bet jų gyventojai, pabėgę ne laiku, nė kieno nevaromi, sugrįžę kada, vargu beras savo paliktą turtą. Jie, žinoma, kaltins kitus: klebonas kun. Bartkevičius, kad klebonijos durys išlaužtos; krautuvinkai, kad krautuvės išdraskytos; vartotojų draugijos nariai, kad jų krautuvės prekės išneštos; kaltins kitus, negalėdami patys savęs pateisinti force majeure, nes jos ligšiol nebuvo. Ne dėl force majeure žmonės bėgo, tikrai daugiau dėl neišmanymo. Net miesto „globėjai“, nepasiliko: neliko net nė vieno miesto valdybos nario; jie nepasirūpino, kad pasilikę seniai ir ligonys, sveikųjų ir jaunųjų pamesti, turėtų bent duonos. Paliko juos, kaip ukininkai savo šunis. Tikrai kun. Survila, surinkęs kelias moterėles ir gavęs pagalbą sunkiesiems darbams kelius kareivius, įtaisė duonos kepyklą. Kitaip likusieji mieste neturėtų kame gauti nė juodos plutos pagrauzti.

Charkovas. Čia pabėgėlių gana daug ir nuolat jų daugina. Visur su jais susiduri. Bet lietuviams nėra jokios tautinės ištaigos, tad miesto statistikoje jie rašomi lenkais arba latviais dėl kalbos panašumo. Taip pat ir mokyklos svetima kalba lietuvių aprūpins, jei mes nepasirūpinsime.

Juozas Blaževičius.

Nižnis-Novgorodas. Dauguma rygių senuoju papratimu norėtų spiesties, būriu gyventi. Gaila tik, kad jie kuone vieni darbininkai, be inteligentų; draugiją įsisteigti ir ją išlaikyti nepajėgtų. Tad bent savo tarpe, susirinkę, maldos sąmojingomis kalbomis apie tikrą Tėvynės meilę, improvizuotų, be grimo vaidinimų, deklamacijomis. Stebina savarankumas, geras ūpas, nesivaržymas. Taip Rygos darbininkų esama papratusių viešai gyventi. Visi prašo laikraščių, knygų.

E. de Amičis.

MOTINOS BEIEŠKANT.

Prieš daug metų vienas trylikos metų berniukas, tėvų darbininkų sūnus, vienintėlis nuėjo iš Genovos Amerikon savo motinos ieškotų.

Ji buvo nuvykusi pirm dvejų metų Buenos Airės miestą, Argentinos valstybės sostinę, stotų tarnauti turtinguosnā namuosnā ir trumpu laiku užsidirbtų tiek, kiek reikia pastatyti į kijas šeimynai, kuri, įvairių nelaimių prispausta, suvargo ir išsikolino. Nemaža yra drąsių moteriškių, kurios leidžiasi taip tolimon kelionėn tokiu reikalu ir grįžta tėvynėn per kelerius metus su tukstančiais lyrų, nes tarnaitės gauna tenai didelę algą. Nelaimingoji motina verkė kruvinomis ašaromis, besiskirdama su savo sūnumis; vienam jų buvo aštuoniolika, o kitam vienuolika metų. Bet ji iškeliavo drąsiai ir vilties kupina. Kelionė buvo laiminga: tik ką atvažiavusi, ji, vienam sankrovininkui genoviečiui, jos vyro broliui, senai jau ten apsigyvenusiui, padedant, rado gerą Argentinos šeimyną, kuri gerai jai mokėjo ir gerai elgėsi. Kiek laiko ji nuolatos susirašinėjo su saviškiais. Kaip buvo sutarta, vyras siuntė laiškus broliui vardui, kuris įteikdavo juos moteriškei. Ji vėl atsakė įduodavo svainiui, kurį jis išsiųzdavo Genovon, pridurdamas iš savęs kelias eilutes. Gaudama aštuonias dešimtis lyrų kas mėnuo ir nė skatiko neišleidama sau, ji siųzdavo namo kas trys mėnesiai gražią sumą pinigų, kuriais jos vyras, žmogus doras, po truputį ėmė mokėti sunkiasias skolas, atgaudamas vėl savo gerą vardą. Tuo tarpu jis pats dirbo ramiai, turėdamas viltį, jog pati netrukus grįš. Be jos namai, mat, rodės tušti, ir mažasis sūnus, kurs ypač mylėjo motiną, buvo nuliūdęs ir nenorėjo tikti, kad ji toli būtų nuėjusi.

Po išvažiavimo metus buvus, atėjo trumpas laiškelis, kuriame buvo pasakyta, kad ji serguliuojanti. Tuo žinios nutrūko. Dukart rašė jie broliui, bet jis laiškan neatsakė. Parašė argentiniečiams, kurių šeimynoje ji tarnavo, bet taip pat atsako negavo, gal būti dėl to, kad adrese iškreipė pavardę. Bijodami, ar nenutiko kokia nelaimė, parašė italų Buenos Aires konsuliui, kad paieškodintų moteriškės. Trims mėnesiams suėjus, gavo iš konsulio atsakymą, kad buvę garsinta laikraščiuose, bet niekas neatėjęs net žinių suteikti. Kitaip ir negalėjo būti, neskaitant kitų priežasčių, jau dėl to, kad vargšė moteriškė nesakė samdyto-

jams savo tikros pavardės, bijodama, kad negražu bus namiškiams, jog ji tapo tarnaitė. Praėjo dar keli mėnesiai, — jokių žinių. Tėvas ir sūnus nerimastavo; mažesni apėmė toks nuliūdymas, jog nebegalėjo tvirties. Kas daryti? Kur šaukties? Pirmoji tėvo mintis buvo važiuoti ieškotų pačios Amerikoje. Bet kaip su darbu? Kas laikys vaikus? Negalėjo keliauti net vyresnysis sūnus, kurs buvo pradėjęs kaip tik šiek-tiek uždirbinėti ir buvo reikalingas žemėn. Tokių minčių slėgiami gyveno toliau, kasdien apie tą patį liūdnam kalbėdamies ir tyliai žiūrėdami į kits kitą. Vieną vakarą Marka, pats mažasis, staiga rimtai pasakė: „Aš einu Amerikon ieškotų motinos“. Tėvas, vietoje atsakymo, palingavo liūdnam galva. Noras buvo gražus, bet negalimas įvykdyti. Kur gi vienam, teturint tryliką metų, važiuoti Amerikon, kurion keliauti reikia visas mėnuos! Bet berniukas spyrėsi katrai padaryti savaip. Spyrėsi šiandei, ryt, kasdien labai rimtai, protaudamas kaip suaugęs žmogus. — „Kiti juk nuvyko“ — sakė jis — „ir mažesni už mane. Kaip tik įsėsiu laivan, galiu nuvažiuoti ten lygiai kaip ir kiti. Nuvažiuavus reikia tik surasti dėdės krautuvė. Ten yra tiek italų, kad kiekvienas galės parodyti man gatvę. Radęs dėdę, randu motiną. Gi jeigu jo nerasčiau, nueičiau į italų konsulį ieškotų argentiniečių šeimynos. Bet tegu sau kas nori atsitinka, ten juk yra darbo visiems. Rasiu jo ir aš bent tiek, kad galėčiau užsidirbti pinigų grįžti namo.“ — Taip po truputį veik įtikino tėvą. Tėvas žinojo jo vertę, žinojo, kad jis protingas ir drąsus vaikas, pripratęs prie vargo ir atsidėjimo, kad jo geros ypatybės dukart taptų stipresnės, besiekiant švento siekinio — surasti motiną, kurią jis karštai mylėjo. Be to, vienas laivo kapitonas, jo pažįstamo draugas, išgirdęs apie reikalą, apsiėmė dykai gauti jam trečiosios klasės bilietą Argentinon. Tada, dar šiek-tiek paabejojęs, tėvas galop sutiko išleisti jį kelian. Priruošė jam ryšėlį drabužių, davė kišenėn šiek-tiek pinigų, įteikė dėdės adresą ir vieną vakarą, balandžio mėnesyje, įsodino laivan. — „Sūneli mano“ — sakė jam tėvas su ašaromis akyse, paskutinį kartą bučiuodamas ant laivo laiptų, kurs jau judinosi kelian. — „būk drąsus! Šventu reikalu tu važiuoji, ir Dievas tau padės“.

Vargšas Marka! Jis turėjo gana drąsos ir buvo pasiryžęs iškelti kelionėje visa kas atsitiktų. Bet kada išvydo orizonte nykstant savo gražiąją Genovą ir atsidūrė plačiose jūrose dideliame laive, kuriame buvo daug emigrantų sodiečių, vienintėlis, niekam nepažįstamas, su mažučiu ryšeliu, ku-

riame buvo jo visas turtas, staiga jį apėmė liūdnumas. Dvi dieni sėdėjo laivo priešakyje susirietęs, lyg šunytis, veik nieko nevalgęs, jauzdamas didelį norą verkti. Visokios rūšies liūdnos mintys jam ėjo galvon, bet liūdniausioji ir baisiausioji, kuri dažniausiai smėgėsi į smagenis, buvo, kad jo motina bus numirusi. Neramiai užmigęs trumpam laikui, sapnuodavo nepažįstamą žmogų, kurs žiūrėjo su užuojauta į jį ir šnibždėjo jam ausin: — „Tavo motina numirė“. — Tada jis nubuzdavo, suturėdamas besiveržiantį riksmą. Betgi praplaukęs Gibraltaro siaurumą ir pirmą kart išvydęs Atlantiką šiek-tiek nurimo ir atsigavino. Nors trumpas tat buvo poilsis. Begalinės jūros, visada lygios, besididinanti kaitra, liūdnumas žmonių, kurie buvo aplink jį, jo paties vienumo jausmas vėl jį perbloškė. Tuščios ir vienokios dienos, sekančios kita kita, maišėsi jam galvoje, kaip tat atsitinka su ligonimis. Jam rodėsi, kad jis jau metai jūrose. Kas rytą nubuzdavo jis su nauju nusistebėjimo jausmu, kad jis tik vienas, tarp be galo didelių vandenų, keliauja Amerikon. Gražios skrendančios žuvys, kurios kaikada nugriūdavo ant laivo, nuostabus tropikų saulėlydžiai, su didžiausiais ugniniais ir kraujo debesimis, naktinis spindesys, kuris rodo vandenyną, lyg lavos jūras, jam nusiduodavo ne tikrais daiktais, o sapno stebuklais. Bet buvo kai kuriomis dienomis oras subijuręs. Tada jis nuolat sėdėjo užsidares miegamajam, kur viskas šokinėjo ir griuvo, tarp aimanavimo ir keiksmo nusigandusių keliauninkų. Jam rodėsi, kad jau atėjo galas. Kitomis dienomis jūros buvo ramios ir žalsvos, neišpasakytas karštis ir begalinis nuobodumas. Tos valandos buvo rusčiausios, ir joms nesimatė galo. Tuomet nuvargę keleiviai išsitiesę gulėjo ant zoslanų ir rodėsi negyvi. O kelionė vis nesibaigė; jūros ir dangus, dangus ir jūros, šiandei kaip vakar, ryt kaip šiandei — dar, — visada, — amžinai. Ilgas valandas jis stovėjo rymodamas ant aptvaro ir žiūrėjo į beribę jūrą nustebejęs, neaiškiai svajodamas apie motiną, kol jam akys nesimerkdavo ir galva nesilenkė nuo mieguistumo. Tada jis regėdavo vėl nepažįstamą, kurs su pasigailėjimu žiūrėdavo į jį ir šnibždėdavo ausin: „Tavo motina numirusi!“ Išgirdęs šiuos žodžius jis staiga nubuzdavo ir vėl pradėdavo sapnuoti su atviromis akimis ir žiūrėti į nesimainanti orizontą.

Atsiųzdami jų, tikrą malonumą daryti; visi be galo geidžia knygyne; jam sekta. Trečią dieną trise ieškome kambario prieglaudai-mokyklai. Jų tiesiog nėra, gal nė viename mieste jų taip nestinga, kaip čia. Pabėgėlių jau turime susiraušę tris šimtus. Vaikų, norinčių mokyti ar prieglaudoje gyventi, yra jau apie 60. Yra ir lietuvių mokytoja, atvažiavusi iš „Rygos Garso“, Aleksandra Tverskaitė (B. Jamskaja, 8, 2). Pradeda ir kitų inteligentų rasties. Žadąs netkūnigas atvažiuoti.

Aleksandrovskas, Jekaterinoslavo gub. Tarp atplūdusių pabėgėlių yra nemaža ir lietuvių: iš Suvalkų gub., nuo Šiaulių ir kitų Kauno gub. vietų. Saujelė vietos gyventojų, negalėdama pati užtektinai jų aprūpinti, rūpinasi įsisteigti Lietuvių Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpiti skyrių. Kun. Julijus Narkevičius, El., St., Br. Juoz. Jakštaičius, J. Šmigelskaitė, A. Ovsienka, Jonas ir Adomas Raudonikiai, J. Šlepetys, A. Levoniauskis, Just. Nedzvedzakis.

Tverė. Priplūdo lietuvių pabėgėlių. Liudnas jų padėjimas, ypač daugybės vaikų, kurie nežino, kur yra dingę jų tėvai, jų giminės. Trūksta inteligentų. Prie vietos bažnyčios yra vienas kunigas lietuvis; jis bent pasako lietuviškai pamokslą. Užtat lietuviai juo labai džiaugiasi, o lenkai buvo net pradėję kelti truksmą. Darbo čia maža; darbininkai daugiausia susispietę prie Morozovo manufaktūros fabrikos; gauna po 70 kap. dienas.

Gerbiama „Lietuvių Balso“ Redakciją labai sveikiname pradėjus leisti laikraštį! Šiuo ašarų laiku tai vienatinis džiaugsmas. Skl.

Ten karo juoda šmėkla skrenda,
Sparnus iškėtusi plačiai
Ir kruvini šešėliai breną
Ir raitos vingiais, it žalčiai.

Ir mūsų žemę jau apglėbė,
Viską sumindė su purvu...
Piktieji priešininkai plėšia lobį,
Apšviestą kruvinų gaisrų.

Keliai, kuriais ji plevesuoja,
Nukloti didvyrių narsių,
Ir kur tik ji sparnu pamoja,
Liekt tyrų tik ir degėsių...

Pražuvo dainos ir linksmybės,
Nutilo paukščių klegesys,
Tik vien iš mėlinos augštybės
Nuliudęs verkia vėversys...

Upelių tyras vandenėlis,
Papluodęs nekaltų krauju,
Tik lekia, bais' vilnis sukėlęs,
Čiurlendamas balsu nauju...

O žalios pušys užia, gaudžia,
Matydamos žmonių kančias...
Krūvon jos galvas savo
glaudžia

Ir lieja ašaras karčias...
Šimtmečiai ažuolai—didvyriai
Dumas dūmoja sau rimtai
Ir, į žalias pušis pasvirę,
Joms kaž-ką sako paslaptai...

Tėvynės praeitį atminę
Svajones audžia jie dailias...
Jie mato ten toli Aušrinę—
Ji nuramins pušis bailias...

Jie turi vilties, tikis, laukia,
Kad rytas liuosybės išauš,
Ir debesiai, kur dangų niaukia,
Viršūnių jems jau nebelaus...

Jau saulėtekyje šypsos šviesa...
O kaip ji puiki ir graži!
Ji meilę mums neša ir tiesą—
Ir tamsa nyksta pamaži...

Petras V.

Draugai draugės!

Atsitiko progos, kad ir mažu maštąbū įvykdyti mūsų sapnus. Ne vienas svajojome eiti į liudį, atsiduoti jos reikalams ir darbuotis jos tarpe. Ta liudis, tik daugiau suvargusi, daugiau reikalinga patarimo-pagūdos, nelaimei užgriuvus mūsų tėvynę, dabar pati atėjo-atbėgo pas mus.

Eikime, prakalbėkime į ją gimtąja kalba, padėkime susirasti jiems ke-

lyje pasimetusių tėvus, vaikus, gimi-nes. Atvažiavę į Petrapilį, išsiskleidę po laikinas miesto prieglaudas, jie reikalauja mūsų patarimo: kas bus toliau su seneliais, negalinčiais dirbti darbo; kur dėtis moteriai su glėbiu vaikų; kur dėti mokslo amžiaus vaikus; kame gauti darbo vyrams ir merginoms?

Kas užjaučia ir nori darbuotis, prašome, patys kreipkitės į „Lietuvių Draugiją“ Lermonto pr. 50, b. 28; kreipties galima, be sekmadienių, kas vakarą nuo 8 lig 9 val.

Informacijos registracijos
sekcijos vardu
Ignas Augustinavičius.

Zinios.

Petrapilis.

Tautų koncertas. Pabėgėlių savaitė aukų rinkimas pabėgėliams nepasibaigęs. Petrapilio miesto aukų rinkimo ir savaitės taisyms komitetas, rūpindamasis, kad jos niekuomet nesustotų plaukusios, ne tik ragina visus dėti, bet ir visokias įstaigas įtraukė į šelpimo darbą. Teatrai, kinematografai ir kitokios pasilinksminimo vietos, komiteto raginamos, paskyrė pašalpai dalį savo pelno arba visų pajamų. Bet ir to dar negana. Komitetas kreipėsi ir į atskirus artistus, kad ir jie prisidėtų kuo galėdami. Artistai jautriai atsiliepė.

Didelis rusų muzikas, konservatorijos direktorius ir profesorius Glazunovas apsiėmė suruošti didelį tautų koncertą, kad petrapiliečiai, dėdami savo darbą ir skatiką ieškantiems jų prieglaudos ir pašalpos žmonėms, geriau pažintų tuos žmones ir tas tautas, kurios daugiausia nukentėjo nuo karo ir turi glausties svetur. Kas daugiau, kad ne daina, ne muzika rodo tautos sielą ir visą būdą. Tad koncerte dalyvaus patys gerieji artistai ir tautų chorai, kurie padainuos pačias charakteringąsias tautų dainas ir pagros pačius geruosius jų muzikos tvarinius.

Koncertas žada būti apie 3 d. spalio mėnesio. Bus jis didžiojoje naujojoje Liaudies Namų salėje. Dalyvaus 7 tautos, paileiui taip, kaip jos čia surašytos: 1) rusai, 2) lenkai, 3) lietuviai, 4) žydai, 5) armėnai, 6) latviai, 7) iganiai (estai). Lietuvių tautos dainas padainuos žinomas imperatoriškųjų teatrų artistas Kipras Petrauskis. Kitų tautų dalyvaus taip pat patys žymieji artistai. Kaip minėjome, koncerto vedėjai ir taisytojai yra tokie žymūs žmonės, kaip Glazunovas ir Marijos teatro kapelmeisteris, Pavlovsko koncertų dirigentas Aslanovas. Jau vienu juodu garantuoja, kad koncertas bus tikrai rimtas ir gerai sutaisytas.

Prie šios progos reikia priminti jog Petrapilio lietuviams būtina reikalingas geras nuolatinis choras. Sakysim kad ir dabar. Taisomajame tautų koncerte greta solistų dalyvaus geri latvių, iganių ir kitų tautų chorai. Lietuviai neturi charo ir negalės juo pasirodyti ir parodyti visų lietuvių liaudies dainų ypatybių. Naujo choro taip greitai nepriruošti. O juk šis koncertas—ne paskutinė proga pasirodyti su choru. Tikrai galima sakyti, jog choras bus dar ne kartą reikalingas. Tad būtinai reikia pasirūpinti jį sudaryti. Dabar, rodos, ir gerų choro vedėjų netrūkta. Be nuolatinių Petrapilio gyventojų, be J. Talias-Kelpšos ir Č. Sasnauskio, dabar Petrapilyje vieši ir kitų muzikų, pabėgusių iš karo grasomų vietų, kurie galėtų geriausiai vesti chorą, kaip, sakysim, Rygos Kačanauskis—ir k.

Petr. Liet. Mažturčių D-jos pirmininkas prašo mus pranešti, kad iš eilės sekamasis mėnesinis Mažturčių Draugijos valdybos posėdis bus š. m. rugsėjo 20 d. 6 val. vakarą Draugijos mokykloje Gavanėje: Galernaja Gavan, Vesėlnaja ul. 19, b. 7.

Sužeistiesiems pasiskaityti. Galime pranešti ligoninių lankytojams ir patiems ligonims, sužeistiesiems kareiviams lietuviams, norintiems pasiskaityti, jog prof. E. Volteris sutiko duotilietuviškų knygelių. Kas nori jų gauti, tegu kreipiasi tiesiai į patį pr. E. Volterį: Vas. Ostr. 7 lin. 2, b. 20.

Atsišaukimas į moksleivius. Petrapilio miesto pabėgėlių savaitės Komitetas paleido atsišaukimą į mokslius einančiąja jaunuomenę: studentes ir studentus, į vidurinių mokyklų mokines ir mokinius. Atsišaukime primena visuomet jautrią jaunuomenės širdį žmonių vargai ir, tikėdamasis, kad tas jautrumas neišnyko, bet, matant tiek pabėgėlių vargą, dar padidėjo. Komitetas kviečia ir ragina jaunuomenę padėti darbu, aukas renkant. Rugsėjo 19, 20 ir 21 dienomis Petrapilio gatvėse bus rinkliava. Rinks pabėgėliams aukas pinigais, drabužiais ir kitais daiktais. Pinigai bus renkami, kaip jau priimta, skardinėlėmis; drabužių ir daiktų rinkti važiuos tam tikri vežimai, kurie sustos prie kiekvienų namų ir kraus, kas ką duos. Reikia daugybės rankų, daugybės žmonių. Tad Komitetas kviečia jautrią jaunuomenę rašytiems tam darbu Komiteto būte Bol. Koniusėnnaja 12, b. 106. Komitetas, norėdamas, kad darbas būtų vaisingesnis, ypač kviečia prisidėti tautines organizacijas.

Lietuviai moksleiviai! Juk jūsų širdys ne mažiau jautrios, negu kitų tautų jaunuomenės. Prisidėkite ir jūs savo darbu, rašykites Komitete (B. Koniusėnnaja 12—106) ir dalyvaukite taisomais rinkliavoje, kaip pinigų, taip ir drabužių rinkime. Juk mūsų tautiečių minios, daugiausia mūsų liaudis — seniai, moters, vaikai — laukia pašalpos, laukia ir jūsų darbo. Rašykites, dar ne vėlu.

Įvairios.

Nebeleidžia pabėgėlių. Černigovo gubernatoriaus paliepimu uždrausta važiuoti gyventi Černigovo gubernijon Kievo ir jo apylinkių gyventojams ir, apskritai, žmonėms, kurie atvyksta iš karo rajonų. Gubernijos valdžios įsakymu policija neturinti įrašyti visus naujai atvykusius iš karo apimtų vietų. Visi, kas apsigyveno Černigovo gub. po 1915 m. rugpjūčio 8 d., turi būti išsiųsti.

Suvalkų gubernatorių su gubernijos įstaigomis ir kancelerijomis persikėlė Riazanėn, Kauno gubernatorių — Vitebskan, o Kauno gubernijos įstaigos—Mogilevan, Vilniaus gubernatorių su įstaigomis—Dysnon.

Petrapilis pabėgėliams.

Dangus apsiniaukęs. Sunkūs pilki debesys beria dulksmu lietu, kurio smulkus lašai krinta iš paniurusių augštybių. Tartum didžiausias rūkas, aptraukęs visą žemę. Visur drėgna. Žiaudrus vėjas pučia kiurais. Šiltas apvalkalas — ir tas mažai jį teuzstoja. Tikra rudens dargana.

Ten toli vakaruose ir pietuose karas. Ten yra ir mūsų Tėvynė. Ar motų griausmai sumišo su rudens vėjo švilpesiu. Gaisrų pašvaistės skęsta rudens darganotame danguje. Visa karo baisybė slenka vis tolyn. Žmonės, kurie seniau, gal būti, tik iš pasakų arba gal iš sūnų, brolių ar vyrų buvo girdę apie karo baisybes, dabar patys gavo jų patirti.

Seniai tėvai, žmonos, maži vaikai, jau senai išleidę savo sūnus, vyrus, brolius į karą, dabar patys atsidūrė karo laukuose. Karo trenksmai, gaisrų pašvaistės daug jų pakėlė iš vietos. Seniai, moters, vaikai, palikę visa, pasiėmę menką savo lagaminą, traukia visais keliais, dažnai pusnuogiai, puspilniai. Kiti eina pėsti, kiti važiuoja važiuoti, dar kiti keliauja su simetę savo daiktus ir susikrovę vaikus į vežimėlius, patys juos stumdami ir traukdami. Kiti, laimingieji, ki-

kso susitraukę prekių vagonuose ir atvirose platformose.

Tat pabėgėlių kelionė. Jų yra minios. Slėnka bangomis nuo karo laukų gilyn į Rusiją. Kelyje kenčia jie didžiausią vargą. Badas, šaltis, visokios ligos — pabėgėlių palydovai. Apsiniankęs dangus — jų pastogė, rudens darganos — jų prieglauda.

Tos bangos pasiekė jau tolimiausius miestus ir miestelius, jau senai pasiekė jos ir Petrapilį. Visi jau esame patys matę pabėgėlius, suprantame jų vargą. Šelpia juos įvairios draugijos ir organizacijos, šelpia ir valstybė. Bet vargas yra toks didelis, jog reikalinga, kad visi, visa visuomenė, padėtų-pritartų.

Petrapilio miestas, norėdamas, kiek galint, kuogeriausiai aprūpinti pabėgėlius, sutaisė rinkliavą, kurios obalsiu apsirinko — Petrapilis pabėgėliams. Rinkliava prasidėjo rugsėjo 12 d. ir tęsiasi visą savaitę. Aukos imamos yra visokios: kas gali pinigais — pinigais, kas daiktais, drabužiais — daiktais.

Rinkliavoje dalyvauja ir Petrapilio Lietuvių Komitetas nuo karo nukentėjusiems šelpiti. Komiteto būte 10 rota, № 16, b. 28 yra įtaisytytas punktas, kuriame yra imamos aukos daiktais.

Petrapilyje yra nemaža lietuvių iš seno jau čia apsigyvenusių. Dabar karas atvarė čia daugybes suvargusių mūsų tautiečių. Mūsų broliai sesers, tėvai motinos, jei neatplūdo čia, tai vargsta kitur, arba kenčia kelyje.

Beliko tik kelios rinkliavos dienos. Mes lietuviai, atmindami, kad jau visa Lietuva — pabėgėlių, turime prisidėti, kas kuo galime. Tad neškime savo aukas Lietuvių Komitetui.

Miesto teatrai ir kitokios pasilinksminimo vietos visą arba dalį pajamų skiria pabėgėliams.

Šeštadienį, rugsėjo mėn. 12 d. buvo „Petrapilis — pabėgėliams“ Komiteto Pildomojo Biuro posėdis. Bankų Sutarties pirmininkas pranešė, kad B. Sut. aukoją Komiteto žiniai 50 tūkstančių rublių.

Teatrų sekcijos pirmininkas V. Labzinas pranešė, kaip stovi teatrų savaitės organizavimas pabėgėlių naudai:

Rugsėjo 15 d. Liaudies Namuose buvo M. Chodotovo organizuotas koncertas. Be to, profesorius K. Glazunovas apsiėmė suorganizuoti ir tvarkyti tam tikrą didelį koncertą, kuriame kiekvienai tautai atstovautų jos kompozitorius ir dirigentas.

V. Linas rugsėjo 18 ir 19 dd. taiso dvi spektaklių eili, skirdamas 1/3 visų pajamų dalį pabėgėlių naudai.

Rugsėjo 18 d. Smoliakovo teatre buvo spektaklis pabėgėlių naudai.

Rugs. 20 d. Fokino Minijaturų teatre taiso tam tikrą spektaklį, tam tyčia sutaisyta programa, skirdamas visas pajamas pabėgėliams šelpiti.

Rugs. 21 d. Muzikalinės Dramos teatre bus spektaklis, kuriame dalyvauja Smirnova, baler. Jegorova, Vilis, Lukomska, Fiodorova 3-ji ir k. Balerina Smirnova pirmą kartą atvaidina „Mirties šokį“, Romanovo statomą. Saco muzika. Brandano kostiumai.

Rugs. 20 ir 27 d. „Aleksandro teatre bus dienos spektakliai. Bus parodyta „Stebuklingoji naktis“ (Čudiesnaja noč) — pasaka Solovjovos eilėmis. Pardavinės siurprizus. Įvairūs baleto dalykai. Dalyvaus Imperatoriškųjų teatrų mokyklos mokiniai ir mokinės.

Rugsėjo 21 d. Javorskienės teatre bus „Škola zloslovija“. 1/2 gryo pelno bus pabėgėliams.

Rugs. 22 d. Mažajame teatre bus „Dama s kamelijami“ ir divertismentas. Dalyvauja Tamara ir M. Chodotovas. Mažoji Teatro 20 metų jubiliejinio spektaklio dalis pajamų bus atiduota taip-pat pabėgėliams.

Činzelio cirkas per visą savaitę skiria tam tikrą % pabėgėliams.

Rugs. 22 d. bus spektaklis Maso-
lovo teatre pabėgėlių naudai.

Pasizadėjo prisidėti ir kiti te-
atrai.

Rinkliavos dienomis Admiraleri-
jos rajono punkte Astorijos viešbu-
tyje nuo rugs. 16 d., begeriant arba-
tą, ketinama po 9 val. vakaro daryti
marijonečių teatro vaidinimus ir di-
vertismentą.

Admiralerijos rajono centro pun-
kte rinkliavos dienomis yra organi-
zuotas daiktų pardavinėjimas tiems,
kurie nori aukoti avalyne, šiltais dra-
bužiais ir kitokiais daiktais. Daiktų
parduoti yra sukrauta daug.

Kai kuriuose punktuose bus par-
davinėjama arbata, kava ir šaltieji
gėrimai.

Inžineris Ulmanas organizuoja ve-
žimus — „Petrapilis — pabėgėliams“.

Rugsėjo 20 d. sekmadienį Petra-
pilio gatvėmis važinės vežimai (vežė-
jai ir kontrolieriai turės baltus rai-
ščius raudonais ir mėlinais parašais),
kurie stos prie namų ir ims aukas
daiktais. Taisytojai tikisi, kad rinklia-
va nusiseksianti taip pat, kaip nusise-
kė toki rinkliava Maskvoje.

Kas nori dalyvauti vežimų rin-
kliavoje, gali užsirašyti Bol. Koniu-
šennaja 12, b. 106 kasdien nuo 11
lig 5 val dieną.

Karas.

Paskutiniu metu plačiuose karo
laukuose ima rodyties žymių atmainų.
Rusų šone sustojo rusų kariuomenės
traukimos atgal ir vietomis net pra-
sideda žengimas į prieką, o vakarų

šone, Prancūzijoje ir Belgijoje, sajun-
gininkai jau visa savaitę kaip pradėjo
pulti vokiečių stovyklas. Puolimas
vietomis gerai pavyko, užvis Šampa-
nėje ir į šiaurę nuo Arraso bei La-
basės perkaso apylinkėse, kur sajun-
gininkai paėmė po dvi vokiečių sto-
vyklų eili ir žymiai pasistūmėjo į
priešą.

Rusų šone patys didieji mušiai ei-
na apie Dvinską ir nuo Švenčionių į
Ašmeną tuo šonu. Zarasų apskrityje
vokiečių pastangos išlįsti pro ežerus,
jų tarpais, eina labai sunkiai. Vieto-
mis jie sutraukė galybes artilerijos
paleido baisesiai šaudyti rusų stovy-
klas, bet rusų artilerija tarpais net
privertė nutolti vokiečių armotas, ir
rusų kariuomenė išlaikė kovų liniją,
neužleidusi jos vokiečiams. Didžiaus-
ių kovų buvo ties Drukšų ežeru. Į
pietus nuo Boginio ežero rūsai atrėmė
visus vokiečių ančpuolius ir patys tar-
pais šiek tiek pasistūmėjo į prieką
į vakarų pusę. Į šiaurę nuo Smur-
gainių, Neries paupiuose, smarki ko-
va pasibaigė tuo, kad rusai ją laimė-
jo ir vokiečiai gavo pasitraukti. Lu-
cko miestas po didelių mušių buvo
užleistas priešininkui. Dabar rusai su-
stoję šiek tiek į rytus nuo jo ir su-
stabdė toje vietoje vokiečių žygį to-
lyn į rytus. Buvo smarkių kovų ir
kitais šonais, kurios rodo tą atmai-
ną, jog vokiečiams su austrais nebe-
siseka taip žengti vis tolyn į rusų
žemę; jog rusai kaskart vis geriau ga-
li jiems atsistūti; jog rusų artilerija
kaskart jau vis daugiau turi šovinių
ir geriau gali ginties nuo audringos
priešininkų ugnies. Todel ir vyriaus-
ias štabas, matydamas tas atmainas,
ligšiol tylėjęs, laukdamas, kad visa
geriau paaiškėtų, dabar jau randa

galimu paskelbti, jog visai eilei karo
žygių laimingai pasibaigus ir dar da-
bar tebeinant, bendrai sakant, paste-
bimas esąs rusams geras atsitikimų
pakrypimas.

Iš dalies tat galima aiškinti ir ka-
ro atsitikimais prancūzų šone. Prasi-
dėjus sajungininkų žygiui į prieką
ir geriems jų pasisėkimams, vokie-
čiai gavo dalį savo kariuomenės sku-
binai siųsti į vakarų šoną ir tuo su-
silpnino savo pajėgas rytų, vadinas,
rusų šone.

Vyriausias prancūzų štabas taip
kalba apie paskutinius sajungininkų
žygius. Karo žygiai Šampanėje ir
Artuvos apylinkėse davė naujų gerų
vaisių. Šampanėje pirmoji vokiečių
stovyklų linija, ilgais mėnesiais tobi-
linama, buvo labai stipri. Tačiau ji
buvo paimta ilgumo 20 kilometrų.
Mes geromis aplinkybėmis puolame
antrą liniją. Pastebimas priešininko
nuovargis. Jo grupės po kelius šim-
tus žmonių pasiduoda be kovos. Kai-
kuriuose vietose vokiečių armijos ru-
pinimas buvo sugadintas ir susta-
bdytas 3 dienoms. Belaisviai išvargę.
Vienoje Šampanėje mes paėmėm be-
laisvių iš 45 įvairių pulkų. Batalionai
ir net atskiros rotės buvo stumiamos
į kovą palaikyti linijai. Mūsų kariuo-
menės upas labai augštai pakilęs. Ar-
tuvoje kovos be galo atkaklios. Mes
tebežengiame į prieką. De-Vimi'o
«140» augštuma mūsų rankose. Pa-
imti tose vietose belaisviai yra iš
28 įvairių pėstininkų pulkų, neiški-
riant ir Prūsų gvardijos. Anglų ar-
mija, sutardama su mūsų, eina į
priešą į šiaurę ir į pietus nuo Lo-
oso. Paėmusi dvi vokiečių stovyklų
eili dabar smarkiai puola trečiąją.
Iš viso nežestų sveikų belaisvių, sajun-

gininkų paimtų, bus 25.000 kareivių
ir 400 oficerių. Paimta 103 sunkiosios
armatos.

Kas daugiau paimta, dar ne visa
apskaiyta.

Balkanuose Bulgarijos mobilizacija
jau pasibaigė. Kariuomenė gabenama
į Serbijos pasienius. Graikija taip pat
baigia mobilizuotis. Ko laikysis Ru-
munija, dar neaišku. Neaišku, kas bus
apskritai Balkanuose. Bulgarija skel-
bia laikysiantis ir toliau neutralumo,
tik jis būsiąs ginkluotas. Sutartis su
turkais jau pasirašyta, ir bulgarai jau
paėmė valdyti turkų jiems užleistąsias
žemes. Laikraščiai skelbia, kad Bul-
garijos uostuose stovį vokiečių nar-
domieji laivai ir saugoja jos pajūrius,
kad rusai neužpultų.

Anglai laimėjo didelių mušių Me-
sopotamijoje, Tigro paupiuose. Turkų
kariuomenė, sumušta, skubina trau-
kiantis į Bagdado pusę. Anglai paėmė
didelį karo grobį.

Redakcijos atsakai.

F. Puteliui, Maskvoje. Mintys
gražios, norai dar gražesni; gaila tik,
kad forma silpnoka, spausdinti nelei-
džia.

Visų Lietuvių Komiteto įgaliotinių
Biuras prašo pranešti savo adresus.

Plačiai atskleidžiamą „Lietuvių Balso“
skiltis mūsų tautos ir tautiečių reikalams
nušviesti Redakcija prašo iš visur siųsti
žinių.

Redaktorius-Leidėjas Martynas YČAS

Kame dabar yra

Adomas Martusevičius, Su-
valkų gub. Šilavoto parap. ir Pa-
kuonio klebonas kun. Staigaitis?
Kas žino, būkite malonus pranešti į
Centralinį Lietuvių Biurą: Petrapilis,
Baskov per. 29, b. 10. A. M. Martu-
sevičiui.

Siuvėjas

S. Martinėnas ima visokių vyriškų
drabužių užsakymus. Adr.: Petra-
pilis, Suorovskij pr. 55, b. 15.

Prisiekęs advokatas P. Leonas

apsigyveno Maskvoje, Adr.: Moskva,
Prečistienka, Miortvyj per. № 11, b. 3.

Gerbiamųjų Kunigų domei!

Bažnyčios daiktų sandėlis ir dirbtuvė
A. Petronio iš Kauno perkelta į
Petrapilį.

Adresas: Петроградъ, Серпухов-
ская № 5, кв. 15, greta 1-sios Rotos.

Galima gauti: arnotų, kapų, bal-
dakimų, kielikų, taurių, monstrancijų,
liktorių, kryžių, mišolų, brevijorių ir tt.

Prekybos bei Pramonės Draugijos „Brolių Vailokaičių ir B-vės“

įgaliotinis šiuo praneša, kad ji kuriam laikui išsikėlė iš Vilniaus į Maskvą.
„Brolių Vailokaičių ir B-vės“ Draugija iminėja įdėlius ir davinėja pa-
sidėjusiems reikalingų gyventi pinigų.

„Brolių Vailokaičių ir B-vės“ Draugija turi tam tikras nedegamas spin-
tas; ji ima saugoti procentinius popierius vekselius ir kitas brangenybes, taip-
pat išduoda jas ankščiau pasidėjusiems. „Brolių Vailokaičių ir B-vės“ Draugija
padėtus pas ją išlošiamuosius ir kitus lakštus apdraudžia nuo tiražo, taip pat
tikrina, kokie bilietai išėjo tiražan. „Brolių Vailokaičių ir B-vės“ Draugija
prašo pasidėdančiųjų pinigų aiškiai nurodyti savo gyvenamąsias vietas. Gi
norinčių gauti paskolas atgal prašo, be to, pranešti kvitanciją №. „Brolių
Vailokaičių ir B-vės“ Draugija už įdėlius moka paprastus nuosimčius, t. y.
4% — pasidėjusiems kiekvienam pareikalavimui ir 5% — pasidėjusi-
siems nemažiau kaip metams. „Brolių Vailokaičių ir B-vės“ Draugija prašo
siųsti pinigų, kreipties visais reikalais ir klausimais kun. E. Paukštos buto adresu:
МОСКВА, Милютинский п., домъ римско-католической церкви, кв. 4,
Т-ву „Бр. Вайлокайтисъ и Ко.“

Ieško savųjų:

1) Marija Miliauskienė (Москва, Па-
лиха ул., д. Гуровыхъ) ieško Mi-
liauskaitės Magdelenos, 22-ųjų metų,
Suvalkų gub. Kalvarijos apskr., Pa-
dovinių gm.

2) Jonas Šalkauskis (Москва, Уса-
чевская ул., д. 19, кв. III) ieško Mic-
kevičaitės - Šatkauskienės Marijos, 31
metų, jos dukterų — 5 metų ir 2 jų
mėn. ir sūnaus — 4 m. Suvalkų gub.
Kalvarijos apskr., Balkūnų gm.

3) Juozas Žvingila (Москва, Уса-
чевская ул., д. 9) ieško Žvingilų Juozo,
11-kos metų, ir Magdelenos, 6 met.,
Suvalkų gub. Marijampolės apskr.,
Šumskų gm. Oželytės Petronėlės,
20 m., Suv. gub., Marijamp. apskr.
Kvietiško gm.

4) Čimbaras (Москва, Б. Грузин-
ская д. 4) ieško Čimbarienės Vero-
nikos, 26 m. iš miesto Rygos.
Andrius Kalinskis (Maskva, Lietuv.
pabėg. bendrab.) ieško Zigmantaitės
Marijos, 20 m. Suv. gub., Marijamp.
apskr. Mikališkių gmn., Pavasakių sodž.

Šeimyna ieško šių žmonių:

1) Jokūbo Čigo ir jo dukterų: So-
fijos, Alvirės ir Marės — iš Slizių,
Papilio vals., Zarasų apskr., Kauno
gub.

2) Jono Krukonies — „Saulės“ kur-
sų mokinio, iš Agarinių sodž., Su-
valkų gub., kuris pastaraisiais laikais
atsiskyrė nuo savo šeimynos Vil-
niuje.

3) Petronėlės Tiškevičienės ir jos
dukterų Kotrynos ir Petronėlės iš
Betygolos valsč., Kauno gub.

Visus šiuos žmones prašoma at-
siliepti ir paduoti savo adresą Biu-
rui, adresas: Petrograd, Baskov pe-
reulok, namo № 29. — Informacion-
no-Registracionnoje Biuro.

Ieško savųjų:

Jonas Svita ieško savo
pačios Elenos Svitičienės iš Bi-
vainių sodžiaus, Joniško valsčiaus,
Šiaulių apskr., Kauno gubernijos su
vaikais: sūnus Kazimieras ir dvi
dukterės — Elena ir Pranciška. Pra-
šoma pranešti Centraliniam Lietuvių
Biurui arba šiuo adresu: Moskva,
Varšavskij Svodnyj № 3, Gospital
Jonui Svitai.

Marijona Pliauškaitė ieško savo
tėvų Pranciškaus ir Marcijonos
Pliaušky

iš Naujųjų švenčionių. Kas žino,
prašom pranešti Lietuvių Centrali-
niam Biurui.

Liaudies mokytojai, atsiliepkite!

Jaučiama, kad liaudies mokytojams
bus daug darbo. Kas nori gauti
MOKYTOJO vietą, rašykite: į Cen-
tralinį Lietuvių Biurą: Петроградъ,
Басковъ переулокъ д. № 29, кв. 10.

Kastancija Pečiūra ieško tėvo ir
brolio Kastantino ir Napalijono Ba-
leišių, Kauno gub., Ukmergės ap-
skrities, Salų parapijos, Urlių sodžiaus.
Pranešti Centraliniam Lietuvui Biurui.

Reikia raidžių rinkėjų, poperio klo-
jėjų (nakladčiki), knygų rišėjų.

Priimami ir Prūsų lietuviai, neiš-
skiriant ir karo belaisvių. Kreipties
reikia į prof. E. Volterį: Petrograd,
Vas. O. 7 lin. 2, kv. 20, arba į
Lietuvių Balso Redakciją.

Lietuviams pabėgėliams gimnazijos Voroneže.

M. Yčo 8-ųjų klasių vyrų gimnazija su visomis teisėmis — mokytojams ir mo-
kiniams. Vietų dar yra visose klasėse, išskiriant I ir III; kreipties reikia arba
į patį steigėją M. Yčą, arba į gimnazijos direktorių: Voronež gub., Di-
riektoru častnoj muž. gimnazii M. M. Ičasa.

M. Yčo mergaičių gimnazija su visomis teisėmis jau atidaryta. Kad nenusi-
vėlintų mokslo metų pradžią, merginos, norinčios eiti mokslą, turi pasis-
kubinti duoti prašymus. Vietų yvavisoje klasėse. Kreipties reikia tiesiai į
gimnazijos steigėją V. Dumas narį Martyną Yčą: Petrograd, Baskov per.
29—10, arba į gimnazijos direktorių Pr. Mašotą: Воронежъ губ., директору
частной женской гимназии М. М. Ичаса.

Neturinti mokinių bus paliuosuojami nuo mokesnio už mokslą. Mo-
kiniams pabėgėliams Centralinis Lietuvių Draugijos Komitetas
įtaise bendrabučių su visu išlaikymu.

Centralinio Komiteto Lietuvių Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpiti Pirmininko, Valstybės Dumos atstovo Martyno Yčo adresas: Петроградъ,
Басковъ пер. № 29, telef. 652-02. Ten pat gyvena Centralinio Lietuvių Komiteto Sekretorius St. Šilingas.

Centralinio Lietuvių Komiteto ir Pabėgėlių surašymo bei žinių teikimo Biuro adresas: Петроградъ, Басковъ пер., 29, кв. 10; tel. 652-02.